

ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND

เอกสารรับฟังความคิดเห็น

(ร่าง) หลักเกณฑ์กลไกการกำกับดูแลกิจการ
ของสถาบันการเงิน และกลุ่มธุรกิจทางการเงิน

สายนโยบายสถาบันการเงิน
ธนาคารแห่งประเทศไทย
มิถุนายน 2565

ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย

ที่ สนส. /256X

เรื่อง กลไกการกำกับดูแลกิจการของสถาบันการเงิน และกลุ่มธุรกิจทางการเงิน

1. เหตุผลในการออกประกาศ

การบริหารจัดการสถาบันการเงินให้มีประสิทธิภาพนั้น ตั้งอยู่บนพื้นฐานการกำกับดูแลกิจการภายในที่สำคัญขององค์กร ทั้งในเรื่องการบริหารความเสี่ยง โครงสร้างค่าตอบแทน การควบคุมภายใน รวมถึงความโปร่งใสในการดำเนินธุรกิจซึ่งสะท้อนจากการเปิดเผยข้อมูลในด้านธรรมาภิบาลของสถาบันการเงิน

เพื่อให้กลไกที่กล่าวมาข้างต้นดำเนินไปได้อย่างเหมาะสมและสนับสนุนให้สถาบันการเงินสามารถเติบโตในระยะยาวได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับกลไกการกำกับดูแลกิจการของสถาบันการเงิน และกลุ่มธุรกิจทางการเงินให้สอดคล้องกับภาวะแวดล้อมในปัจจุบัน โดยเฉพาะสำหรับบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินที่มีนัยสำคัญต้องมีระบบบริหารความเสี่ยง การกำกับปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ และกระบวนการตรวจสอบภายในของตนเอง เพื่อให้สามารถบริหาร ควบคุม และติดตามความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อกลุ่มธุรกิจทางการเงินได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ ยังปรับปรุงด้านการเปิดเผยข้อมูลโดยให้เปิดเผยค่าตอบแทนของผู้บริหารระดับสูงเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียสามารถตรวจสอบการจ่ายค่าตอบแทนที่สอดคล้องกับกลยุทธ์และความเสี่ยงของสถาบันการเงิน และป้องกันไม่ให้เกิดสถาบันการเงินก่อความเสี่ยงที่มากเกินไป

2. อำนาจตามกฎหมาย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 26 มาตรา 27 มาตรา 39 (5) มาตรา 41 วรรค 3 (3) และมาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 ให้ธนาคารแห่งประเทศไทย ออกข้อกำหนดเกี่ยวกับธรรมาภิบาลของสถาบันการเงิน และกลุ่มธุรกิจทางการเงิน ให้สถาบันการเงิน และกลุ่มธุรกิจทางการเงินถือปฏิบัติตามที่กำหนดในประกาศฉบับนี้

3. ขอบเขตการบังคับใช้

ประกาศนี้ให้ใช้บังคับกับ

3.1 สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงินทุกแห่ง ยกเว้นสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศให้ถือปฏิบัติเฉพาะเรื่องการเปิดเผยข้อมูลด้านธรรมาภิบาลในเรื่องข้อมูล

การถูกเปรียบเทียบปรับโดยธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย

3.2 บริษัทแม่ของกลุ่มธุรกิจทางการเงินทุกแห่งตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน

4. เนื้อหา

4.1 คำจำกัดความ

ในประกาศฉบับนี้

“กลุ่มธุรกิจทางการเงิน” “กรรมการ” “กรรมการที่เป็นผู้บริหาร” “กรรมการที่ไม่เป็น
ผู้บริหาร” “กรรมการอิสระ” “ที่ปรึกษาของสถาบันการเงิน” และ “ผู้บริหารระดับสูง” ให้ความหมาย
ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยธรรมาภิบาลของสถาบันการเงินและกลุ่มธุรกิจทางการเงิน

4.2 หลักการ

ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับกลไกการกำกับดูแลกิจการของ
สถาบันการเงินและกลุ่มธุรกิจทางการเงิน โดยแบ่งออกเป็น 5 ส่วนหลัก ได้แก่ (1) กรอบการกำกับดูแล
ความเสี่ยงที่ดี (2) โครงสร้างค่าตอบแทน (3) การควบคุมภายใน (4) การเปิดเผยข้อมูลด้านธรรมาภิบาล
และ (5) กลไกการกำกับดูแลกิจการของกลุ่มธุรกิจทางการเงิน

4.3 กรอบการกำกับดูแลความเสี่ยงที่ดี (Risk Governance Framework)

เพื่อให้สถาบันการเงินมีกรอบการกำกับดูแลความเสี่ยงที่ดี สามารถจำกัดความเสี่ยง
ให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ และมีประสิทธิภาพเพียงพอรองรับการดำเนินธุรกิจของสถาบันการเงินตาม
กลยุทธ์ ทิศทาง และนโยบายของสถาบันการเงิน สถาบันการเงินจึงต้องมีกรอบการกำกับดูแลความเสี่ยง
ที่มีองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

4.3.1 นโยบายและกลยุทธ์การบริหารความเสี่ยงโดยรวม ที่สอดคล้องกับลักษณะ
ความเสี่ยง (risk profile) ลักษณะการดำเนินธุรกิจ และแผนกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจของสถาบันการเงิน
รวมทั้งเหมาะสมกับขนาด ความซับซ้อนของสถาบันการเงิน โดยต้องจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร
และสื่อสารให้พนักงานทราบและถือปฏิบัติตาม เพื่อให้สถาบันการเงินสามารถบริหารความเสี่ยงและ
เป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงาน อีกทั้ง สถาบันการเงินควรมีการนำปัจจัยความเสี่ยงเข้ามาเป็น
ส่วนหนึ่งในกระบวนการกำหนดราคาภายใน (internal pricing) และกระบวนการอนุมัตินโยบาย
การทำธุรกรรมหรือออกผลิตภัณฑ์ใหม่ด้วย

4.3.2 ระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (risk appetite) ที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ ลักษณะความเสี่ยง แผนกลยุทธ์ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว และคำนึงถึงความสำคัญเชิงระบบของ สถาบันการเงิน รวมทั้งความแข็งแกร่งของเงินกองทุน และฐานะสภาพคล่องของสถาบันการเงิน ทั้งนี้ ระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการตัดสินใจในการดำเนินธุรกิจเพื่อให้ บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยสถาบันการเงินควรสื่อสารระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ให้ทราบ ทัวทั้งองค์กร ในรูปแบบข้อกำหนดของระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (risk appetite statement) ที่มีความชัดเจน เข้าใจง่าย ระบุทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ และมีการกำหนดขอบเขตและ ข้อยกเว้นที่ชัดเจน เพื่อให้พนักงานสามารถนำไปปฏิบัติได้ และควรนำข้อเสนอแนะหรือข้อมูลจาก ฝ่ายงานที่เกี่ยวข้องมาใช้ปรับระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ให้เหมาะสม

4.3.3 เพดานความเสี่ยง (risk limit) ที่สอดคล้องกับระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ โดยเพดานความเสี่ยงที่ต้องชัดเจน ไม่ซับซ้อน คลุมเครือ เพื่อให้แต่ละกิจกรรมของธุรกิจสามารถ นำมาประยุกต์ใช้และถือปฏิบัติได้ง่าย อีกทั้ง สถาบันการเงินต้องมีระบบในการติดตาม และ ควบคุมดูแลเพื่อไม่ให้มีการปฏิบัติงานเกินกว่าระดับเพดานความเสี่ยงที่กำหนด หากมีการปฏิบัติ เกินระดับเพดานความเสี่ยงที่กำหนด สถาบันการเงินต้องจัดให้มีกระบวนการรายงานที่เหมาะสม เพื่อให้สถาบันการเงินสามารถบริหารจัดการความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อ การดำเนินธุรกิจ ได้อย่างทันกาล

4.3.4 กระบวนการบริหารความเสี่ยงในภาพรวม และแนวทางหรือวิธีปฏิบัติใน การระบุ ประเมิน ติดตาม ควบคุม และรายงานความเสี่ยง ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถรองรับการ บริหารจัดการความเสี่ยงของสถาบันการเงินทั้งในปัจจุบันและในอนาคตและสามารถประมวลให้เห็น ความเสี่ยงในภาพรวมที่ครอบคลุมความเสี่ยงสำคัญทั้งหมด (comprehensive risk management process) ได้ อีกทั้ง สถาบันการเงินควรนำประเด็นสำคัญในการดำเนินธุรกิจตามแนวคิดการธนาคาร เพื่อความยั่งยืน (sustainable banking) รวมถึงปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล มาประกอบการวิเคราะห์และบริหารจัดการความเสี่ยงด้วย นอกจากนี้ เพื่อสนับสนุนการบริหาร ความเสี่ยงให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น สถาบันการเงินต้องจัดให้มีระบบข้อมูล (management information system) ที่ดี เพื่อให้มีข้อมูลที่มีคุณภาพ สามารถนำมาวิเคราะห์ บริหารจัดการ และรายงานความเสี่ยงได้อย่าง ถูกต้อง ครบถ้วน และทันกาล แม้ในภาวะไม่ปกติ

4.3.5 การติดตามและรายงานความเสี่ยงของสถาบันการเงิน ที่ครอบคลุมฐานะ ความเสี่ยงโดยรวม ความเสี่ยงประเภทต่าง ๆ เช่น ความเสี่ยงด้านเครดิต ด้านตลาด ด้านปฏิบัติการ ด้านสภาพคล่อง ด้านชื่อเสียง ด้านกลยุทธ์ และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงประสิทธิภาพ การบริหารความเสี่ยง ตลอดจนปัญหาที่มีนัยสำคัญของสถาบันการเงิน โดยสถาบันการเงินต้องจัด ให้มีการรายงานข้อมูลให้คณะกรรมการสถาบันการเงินรับทราบอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวต้อง

มีความถูกต้องครบถ้วนและทันกาล สะท้อนลักษณะความเสี่ยง รวมถึงความเพียงพอของเงินกองทุนและสภาพคล่องของสถาบันการเงิน เพื่อให้คณะกรรมการสถาบันการเงินสามารถติดตามการบริหารความเสี่ยงได้อย่างถูกต้องต่อเนื่อง

4.3.6 วัฒนธรรมด้านความเสี่ยง (risk culture) ที่เข้มแข็ง ผ่านการสื่อสารนโยบายและกลยุทธ์การบริหารความเสี่ยง รวมถึงสื่อสารข้อกำหนดระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ เพื่อให้พนักงานทุกคนในองค์กรเข้าใจและตระหนักถึงความเสี่ยงและบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบของตนเองเกี่ยวกับการบริหารจัดการความเสี่ยง และนำไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทำงาน นอกจากนี้ ควรกำหนดกลไกการสร้างแรงจูงใจเพื่อส่งเสริมให้บุคลากรทุกระดับปฏิบัติตนให้สอดคล้องกับค่านิยมหลัก พฤติกรรมที่พึงประสงค์ และการบริหารความเสี่ยงที่ดี โดยถือปฏิบัติตามแนวนโยบายว่าด้วยเรื่องวัฒนธรรมด้านความเสี่ยง (risk culture) ของสถาบันการเงิน

4.3.7 สถาบันการเงินมีการบริหารจัดการเงินกองทุนและสภาพคล่องที่มั่นคงเพียงพอที่จะรองรับการดำเนินธุรกิจทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดย

(1) มีกระบวนการติดตามฐานะเงินกองทุนและสภาพคล่องให้อยู่ในระดับที่มั่นคงและเพียงพอที่จะรองรับการดำเนินธุรกิจทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยต้องมีข้อมูลที่เพียงพอและทันกาล ผ่านกระบวนการที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล คือ กระบวนการประเมินความเพียงพอของเงินกองทุน (Internal Capital Adequacy Assessment Process: ICAAP) ภายใต้ Pillar 2 ทั้งนี้ ให้สถาบันการเงินปฏิบัติตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนโดยทางการ (Pillar 2) ซึ่งต้องมีการทดสอบเงินกองทุนภายใต้ภาวะวิกฤต (stress test) และประเมินความสามารถของสถาบันการเงินที่จะอยู่รอดภายใต้ภาวะการเปลี่ยนแปลงนั้น รวมถึงการวางแผนเงินกองทุน (capital planning) ให้สามารถรองรับการขยายตัวทางธุรกิจของสถาบันการเงินทั้งในปัจจุบันและอนาคตสอดคล้องกับกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจของสถาบันการเงิน สามารถรองรับประมาณการหนีเสียที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต รวมทั้งมีแผนรองรับในกรณีวิกฤตด้วย

(2) เรียกประชุมผู้ถือหุ้นให้เป็นไปตามกฎหมายทั้งในภาวะปกติและภาวะที่สถาบันการเงินนั้นประสบปัญหาการขาดทุน เพื่อแจ้งให้ผู้ถือหุ้นทราบถึงฐานะและผลการดำเนินงานของสถาบันการเงินตามความเป็นจริง

4.4 โครงสร้างค่าตอบแทน

เพื่อให้สถาบันการเงินมีโครงสร้างค่าตอบแทนที่สะท้อนวัตถุประสงค์และความเสี่ยงของแต่ละหน่วยงาน คำนึงถึงความมั่นคงในระยะยาวของสถาบันการเงิน รักษาไว้ซึ่งบุคลากรที่มีคุณภาพ

และดำรงไว้ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่โดยสุจริตและมีประสิทธิภาพของบุคลากร โครงสร้างค่าตอบแทนที่มีประสิทธิผลจึงมีลักษณะดังนี้

4.4.1 โครงสร้างค่าตอบแทนทั้งของหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องให้เกิดความเสี่ยงที่สำคัญ (material risk-taker) และของหน่วยงานที่ทำหน้าที่ควบคุม (control function) เช่น หน่วยงานบริหารความเสี่ยง (risk management function) หน่วยงานกำกับการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ (compliance function) หน่วยงานตรวจสอบภายใน (internal audit function) จะต้องสะท้อนหน้าที่และความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงาน ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต และไม่ควรผูกโยงกับเป้าหมายในระยะสั้นหรือผลกำไรในระยะสั้นมากเกินไป รวมถึงไม่สร้างแรงจูงใจในการทำธุรกรรมแบบสุ่มเสี่ยงเกินไปจนกระทบต่อความมั่นคงของสถาบันการเงิน

4.4.2 สถาบันการเงินต้องมีเครื่องมือและวิธีการที่สนับสนุนให้โครงสร้างค่าตอบแทนสะท้อนหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน ความเสี่ยงในระยะยาว และความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต เช่น การทยอยจ่ายผลตอบแทนแบบผันแปร (deferred variable pay) การลดโบนัส (malus) การเรียกคืนโบนัส (clawback) และการจ่ายโบนัสตามมูลค่าหุ้นของสถาบันการเงินเฉลี่ยในอนาคต

4.4.3 สถาบันการเงินต้องมีการติดตามและประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของโครงสร้างค่าตอบแทนเป็นระยะ เพื่อพิจารณาปรับปรุงโครงสร้างค่าตอบแทนหรือกำหนดมาตรการเพิ่มเติม เพื่อให้มั่นใจว่าโครงสร้างค่าตอบแทนสนับสนุนการดำเนินงานของสถาบันการเงินภายใต้กรอบการกำกับดูแลความเสี่ยงที่ดี

4.5 การควบคุมภายใน (internal control)

เพื่อให้การดำเนินงานของสถาบันการเงินมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถติดตามควบคุมความเสียหายและข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างทันทั่วทั้งที่ สถาบันการเงินจึงต้องมีการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งครอบคลุมรายละเอียดดังต่อไปนี้เป็นอย่างน้อย

4.5.1 นโยบายการควบคุมภายในและการตรวจสอบภายในที่เหมาะสมกับขนาดและความซับซ้อนของสถาบันการเงิน รวมถึงมีการสื่อสารนโยบายและกระบวนการดังกล่าวให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องในองค์กรทราบ

4.5.2 การกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบ และขอบเขตอำนาจอนุมัติที่ชัดเจน (delegation of duties) ซึ่งรวมถึง

(1) การจัดทำมอบหมายอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบจากคณะกรรมการสถาบันการเงินเป็นลายลักษณ์อักษร โดยระบุถึงขอบเขตอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

รวมทั้งข้อจำกัดในการใช้อำนาจที่ได้รับมอบหมายดังกล่าวอย่างชัดเจน ทั้งนี้ คณะกรรมการสถาบันการเงินต้องตระหนักอยู่เสมอว่า ในการมอบอำนาจให้แก่คณะกรรมการชุดย่อย หรือผู้บริหารระดับสูง ความรับผิดชอบสูงสุดยังคงอยู่ที่คณะกรรมการสถาบันการเงิน

(2) ระบบควบคุมดูแล (monitoring system) ที่เหมาะสมเพียงพอ เพื่อให้มั่นใจว่ากิจกรรมต่าง ๆ ของสถาบันการเงินได้ดำเนินการโดยผู้ที่มีบทบาทหน้าที่และอำนาจ ความรับผิดชอบตรงตามที่ได้รับมอบหมาย โดยควรมีการรายงานการกระทำที่นอกเหนือจากบทบาทหน้าที่และอำนาจความรับผิดชอบที่มีนัยสำคัญต่อคณะกรรมการสถาบันการเงินทันทีที่มีการกระทำดังกล่าว

4.5.3 กลไกในการตรวจสอบและถ่วงดุลอย่างเหมาะสม (check and balance) ซึ่งรวมถึง

(1) กระบวนการในการตรวจทานความถูกต้อง ครบถ้วนในแต่ละขั้นตอน และกระบวนการปฏิบัติงานที่สำคัญ เพื่อลดข้อผิดพลาดและความเสี่ยงจากการปฏิบัติงาน โดยการดำเนินการในทุกขั้นตอนตลอดกระบวนการไม่ควรให้อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของบุคคลเพียงคนเดียว รวมทั้งมีการแบ่งแยกหน้าที่ (segregation of duty) อย่างชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งระหว่างหน่วยงานธุรกิจ (front office) และหน่วยงานปฏิบัติการ (back office)

(2) การควบคุม กำกับ และตรวจสอบ (three lines of defense) ที่มีประสิทธิภาพ โดยมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ควบคุม กำกับ และตรวจสอบที่เป็นอิสระและสามารถทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งต้องมีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานอย่างชัดเจน ทั้งหน่วยงานหรือผู้ที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงและควบคุมความเสี่ยงในชั้นแรก (business unit หรือ first line of defense) หน่วยงานกำกับภายใน (second line of defense) (เช่น หน่วยงานบริหารความเสี่ยง (risk management) หน่วยงานกำกับปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ (compliance) หน่วยงานสอบทานสินเชื่อ (credit review)) และหน่วยงานตรวจสอบภายใน (internal audit หรือ third line of defense) เพื่อส่งเสริมให้มีกลไกการตรวจสอบและถ่วงดุลที่เหมาะสม โดยให้สถาบันการเงินถือปฏิบัติตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการกำกับการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสถาบันการเงินและกลุ่มธุรกิจ (compliance) และประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการปฏิบัติงานตรวจสอบภายในของสถาบันการเงิน (Internal Audit)

ทั้งนี้ หน่วยงานที่ทำหน้าที่ควบคุม เช่น หัวหน้าหน่วยงานบริหารความเสี่ยง หน่วยงานกำกับปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ หน่วยงานตรวจสอบภายใน ต้องสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นอิสระ โดยหน่วยงานตรวจสอบภายในต้องมีการรายงานตรงต่อ

คณะกรรมการตรวจสอบและคณะกรรมการของสถาบันการเงิน ขณะที่หน่วยงานบริหารความเสี่ยงและหน่วยงานกำกับกับการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ควรรายงานไปยังคณะกรรมการในระดับกำกับดูแล เช่น คณะกรรมการสถาบันการเงิน หรือคณะกรรมการกำกับความเสี่ยง หรือคณะกรรมการชุดอื่นที่มีองค์ประกอบเป็นกรรมการสถาบันการเงิน นอกเหนือจากการรายงานต่อผู้จัดการหรือผู้บริหารในตำแหน่งสูงสุดของสถาบันการเงิน

4.5.4 หน่วยธุรกิจ (business unit) หน่วยงานที่ทำหน้าที่ควบคุม และหน่วยงานปฏิบัติการ มีทรัพยากรและบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ที่เพียงพอเหมาะสมต่อการปฏิบัติงาน เพื่อสนับสนุนให้หน่วยงานดังกล่าวทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

นอกจากนี้ หัวหน้าของหน่วยงานที่ทำหน้าที่ควบคุม เช่น หัวหน้าหน่วยงานบริหารความเสี่ยง หัวหน้าหน่วยงานกำกับกับการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ และหัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายใน ต้องมีสถานภาพในองค์กรที่สูงเพียงพอที่จะสามารถปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบและถ่วงดุลได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สามารถคานอำนาจกับหน่วยธุรกิจได้) โดยหัวหน้าหน่วยงานที่ทำหน้าที่ควบคุมดังกล่าวจะต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศกำหนด รวมถึงการแต่งตั้งบุคคลดังกล่าวต้องได้รับความเห็นชอบจากธนาคารแห่งประเทศไทยก่อนดำรงตำแหน่ง ทั้งนี้ ให้สถาบันการเงินถือปฏิบัติตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การพิจารณาให้ความเห็นชอบการแต่งตั้งกรรมการ ผู้จัดการ ผู้มีอำนาจในการจัดการ หรือที่ปรึกษาของสถาบันการเงิน บริษัทแม่ของสถาบันการเงิน และบริษัทลูกที่ประกอบธุรกิจทางการเงิน

4.5.5 การควบคุมดูแลการจัดทำและบันทึกบัญชี (accounting and record keeping) สำหรับทุกกิจกรรมของสถาบันการเงิน และมีการจัดทำและเก็บรักษาบัญชีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งมีระบบรายงานทางบัญชีและการเงิน เพื่อแสดงฐานะการเงินและผลดำเนินงานที่แท้จริงของสถาบันการเงิน โดยต้องเปิดเผยข้อมูลให้ผู้ถือหุ้น ผู้ฝากเงิน และประชาชนได้รับทราบ และสามารถตรวจสอบได้

อนึ่ง ระบบรายงานทางบัญชีและการเงินต้องสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานะทางการเงิน ผลการดำเนินงาน และความเสี่ยงของสถาบันการเงิน ที่ถูกต้อง ทันกาล และมีรายละเอียดมากพอ โดยจัดทำเป็นประจำและสามารถจัดทำได้เมื่อถูกร้องขอ เพื่อประโยชน์ต่อการบริหารงานและการติดตามควบคุมการดำเนินงานของสถาบันการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อใช้รายงานต่อผู้กำกับดูแล ทั้งนี้ สถาบันการเงินควรมีการจัดเก็บบัญชี ข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้องอย่างเพียงพอเพื่อให้สามารถตรวจสอบได้ และควรกำหนดช่วงเวลาในการจัดเก็บบัญชี ข้อมูลและเอกสารต่าง ๆ โดยคำนึงถึงกฎหมายและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงรูปแบบในการจัดเก็บที่เหมาะสมเพื่อให้สามารถใช้เป็นหลักฐานทางกฎหมายและสามารถนำออกมาใช้ได้ง่าย

4.5.6 การดูแลป้องกันทรัพย์สิน (safeguarding assets) โดยมีระบบควบคุมที่เพียงพอและเหมาะสมในการดูแลป้องกันพื้นที่และทรัพย์สินของสถาบันการเงิน รวมถึงการกำหนดสิทธิ์ในการเข้าถึงพื้นที่ที่สำคัญ โดยควรจำกัดเฉพาะบุคคลที่มีความจำเป็นต้องใช้งานพื้นที่ดังกล่าวเท่านั้น เพื่อลดความเสี่ยงของธุรกรรมที่ไม่ได้รับอนุญาตและการทุจริตต่าง ๆ การกำหนดสิทธิ์ในการเข้าถึงทรัพย์สินที่สำคัญ และจัดทำบันทึกการเข้าถึงเพื่อให้สามารถตรวจสอบได้อย่างเหมาะสม รวมถึงมีการทบทวนสิทธิ์ในการเข้าถึงพื้นที่และทรัพย์สินที่สำคัญให้เป็นปัจจุบันด้วย

4.5.7 ระบบการรายงานการปฏิบัติงานที่ไม่เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ หรือ ข้อบังคับภายในของสถาบันการเงินเอง เพื่อให้กรรมการและผู้บริหารระดับสูงสามารถติดตามหรือ แก้ไขเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหาย หรือผลกระทบต่อธุรกิจของสถาบันการเงินอย่างมีนัยสำคัญ

4.5.8 นโยบายและกระบวนการแจ้งเบาะแสในองค์กร (whistleblowing policy and procedure) เพื่อให้สถาบันการเงินมีกระบวนการสอดส่องภายใน และรายงานการกระทำที่อาจ ผิดกฎหมาย ขัดต่อนโยบาย ระเบียบ กระบวนการภายใน และจรรยาบรรณทางธุรกิจ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ที่ เกี่ยวข้องได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม และส่งเสริมให้มีการรายงานการแก้ไขปัญหาการทุจริตหรือ การกระทำที่ผิดกฎหมายหรือกฎเกณฑ์ภายในองค์กรได้อย่างกว้างขวาง นโยบายและกระบวนการแจ้ง เบาะแสภายในองค์กรของสถาบันการเงินจะต้องครอบคลุมประเด็นในเรื่องดังต่อไปนี้เป็นอย่างน้อย

(1) นโยบายการแจ้งเบาะแสภายในองค์กรที่เป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งระบุ ถึงกระบวนการและช่องทางการแจ้งเบาะแสหรือข้อร้องเรียนที่ชัดเจน รวมทั้งมาตรการคุ้มครอง ผู้แจ้งเบาะแสหรือร้องเรียน เพื่อปกป้องจากการถูกกลั่นแกล้ง ข่มขู่ การได้รับผลกระทบเชิงลบ จากการแจ้งข้อมูล หรือการทำลายพยานหลักฐาน

(2) ผู้รับผิดชอบในการรับแจ้งเบาะแสหรือรับเรื่องร้องเรียน และช่องทาง ในการรับแจ้งเบาะแสหรือรับเรื่องร้องเรียนที่ชัดเจน โดยคำนึงถึงการรักษาความลับเพื่อให้มั่นใจว่า ผู้แจ้งเบาะแสหรือร้องเรียนได้รับการคุ้มครองและเพื่อให้มีการดำเนินการโดยไม่ถูกแทรกแซง เช่น การแจ้งเบาะแสหรือร้องเรียนโดยตรงไปยังคณะกรรมการตรวจสอบ หรือกรรมการอิสระ หรือหัวหน้า หน่วยงานตรวจสอบภายใน

(3) กระบวนการดำเนินการเมื่อได้รับการแจ้งเบาะแสหรือข้อร้องเรียนที่มี ประสิทธิภาพ ซึ่งอย่างน้อยต้องครอบคลุมถึงการรวบรวมข้อเท็จจริง การประมวลผล การกลั่นกรอง ข้อมูล องค์กรประกอบของคณะผู้พิจารณา ระยะเวลาในการพิจารณา มาตรการดำเนินการลงโทษ ผู้กระทำผิด มาตรการดำเนินการบรรเทาความเสียหายให้แก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบ และการรายงานผล การพิจารณาและการลงโทษต่อคณะกรรมการตรวจสอบหรือคณะกรรมการสถาบันการเงิน

(4) การสื่อสารให้บุคลากรทุกคนในองค์กรทราบถึงนโยบาย กระบวนการ และช่องทางการแจ้งเบาะแส

4.6 การเปิดเผยข้อมูล

เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียของสถาบันการเงินได้รับข้อมูลที่สำคัญเพื่อประกอบการตัดสินใจลงทุนหรือทำธุรกรรมกับสถาบันการเงินอย่างเพียงพอเหมาะสม อันจะช่วยกำกับดูแลการดำเนินงานของสถาบันการเงินให้มีความโปร่งใส และเป็นธรรม สถาบันการเงินจะต้องเปิดเผยข้อมูลในเรื่องดังต่อไปนี้

4.6.1 การเปิดเผยข้อมูลต่อที่ประชุมผู้ถือหุ้น

ในการประชุมผู้ถือหุ้นประจำปี นอกเหนือจากเรื่องที่เกี่ยวข้องที่แจ้งให้ที่ประชุมผู้ถือหุ้นทราบเป็นปกติแล้ว สถาบันการเงินต้องแจ้งหรือแสดงให้ที่ประชุมผู้ถือหุ้นทราบ ในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) ผลประโยชน์และค่าตอบแทนที่กรรมการของสถาบันการเงินได้รับจากสถาบันการเงิน โดยให้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

(1.1) สำหรับกรรมการที่ไม่เป็นลูกจ้าง ให้สถาบันการเงินแจ้งหรือแสดงเป็นรายบุคคล

(1.2) สำหรับกรรมการที่เป็นลูกจ้าง ให้สถาบันการเงินแยกวิธีการแจ้งหรือแสดงเป็น 2 กรณี ดังต่อไปนี้

(1.2.1) ผลประโยชน์และค่าตอบแทนที่ได้รับในฐานะที่เป็นกรรมการ ให้สถาบันการเงินแจ้งหรือแสดงเป็นรายบุคคล

(1.2.2) ผลประโยชน์และค่าตอบแทนที่ได้รับในฐานะที่เป็นลูกจ้าง ให้สถาบันการเงินสามารถแจ้งหรือแสดงเป็นยอดรวมได้ตามที่สถาบันการเงินเห็นสมควร

(2) ผลประโยชน์และค่าตอบแทนที่ (i) ผู้จัดการ ผู้มีอำนาจในการจัดการ และ (ii) ผู้ที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงที่สำคัญ ได้รับจากสถาบันการเงิน โดยให้สถาบันการเงินระบุจำนวนบุคคลของแต่ละกลุ่มดังกล่าว รวมถึงแยกประเภทของค่าตอบแทนที่แต่ละกลุ่มดังกล่าวได้รับเป็นค่าตอบแทนคงที่ (fixed remuneration) ค่าตอบแทนผันแปร (variable remuneration) และโบนัสแบบการันตี (guaranteed bonuses) (หากมี)

(3) การเป็นกรรมการในบริษัทอื่นของกรรมการ ผู้จัดการ ผู้มีอำนาจในการจัดการ และที่ปรึกษาของสถาบันการเงินที่ทำหน้าที่เสมือนกรรมการ ผู้จัดการ ผู้มีอำนาจในการจัดการ

4.6.2 การเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะ

สถาบันการเงินต้องเปิดเผยข้อมูลในเรื่องดังต่อไปนี้ต่อสาธารณะ โดยให้เปิดเผยในรายงานประจำปี หากสถาบันการเงินไม่มีการจัดทำรายงานประจำปี ให้สถาบันการเงินเปิดเผยข้อมูลบนเว็บไซต์ของสถาบันการเงิน โดยปรับปรุงข้อมูลบนเว็บไซต์ให้เป็นปัจจุบันอย่างน้อยปีละครั้ง

(1) โครงสร้างการบริหารจัดการของสถาบันการเงิน (organization chart) โดยให้ระบุรายชื่อและตำแหน่งของผู้มีอำนาจในการจัดการ รวมทั้งหัวหน้าหน่วยงานบริหารความเสี่ยง หัวหน้าหน่วยงานกำกับปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ และหัวหน้าหน่วยงานตรวจสอบภายในด้วย

(2) รายชื่อผู้ถือหุ้นรายใหญ่ หรือกลุ่มผู้ถือหุ้นที่ถือหุ้นสถาบันการเงินสูงสุด 10 อันดับแรก จำนวนหุ้น และสัดส่วนการถือหุ้น โดยให้นับรวมการถือหุ้นของผู้ที่เกี่ยวข้องด้วย

(3) รายชื่อของคณะกรรมการสถาบันการเงิน และคณะกรรมการชุดย่อยที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ได้แก่ คณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการกำกับความเสี่ยง คณะกรรมการสรรหา และคณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทน โดยระบุประเภทกรรมการว่าเป็นกรรมการที่เป็นผู้บริหาร กรรมการที่ไม่เป็นผู้บริหาร หรือกรรมการอิสระ และขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการแต่ละชุด

(4) จำนวนครั้งการประชุมในแต่ละปีของคณะกรรมการสถาบันการเงินและคณะกรรมการชุดย่อยที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ได้แก่ คณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการกำกับความเสี่ยง คณะกรรมการสรรหา และคณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทน และจำนวนครั้งที่กรรมการแต่ละรายเข้าประชุม

(5) รายงานการกำกับดูแลกิจการของคณะกรรมการตรวจสอบ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงในองค์ประกอบรวมทั้งการเปลี่ยนแปลงที่มีนัยสำคัญต่อการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบ

(6) นโยบายและรายละเอียดของกระบวนการสรรหากรรมการและผู้มีอำนาจในการจัดการของสถาบันการเงิน

(7) นโยบายการจ่ายเงินปันผลของสถาบันการเงิน

(8) นโยบายเกี่ยวกับการกำหนดค่าตอบแทน

(8.1) นโยบายเกี่ยวกับการกำหนดค่าตอบแทนขององค์กร ซึ่งรวมถึง ปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณาการประเมินผลการดำเนินงานในภาพรวม เป้าหมายและการดำเนินงาน รวมถึงความเห็นของคณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทน โดยให้เปิดเผยนโยบายการจ่ายค่าตอบแทน เฉพาะสำหรับกลุ่มกรรมการ ผู้มีอำนาจในการจัดการ และหน่วยงานหรือผู้ที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงที่สำคัญ ทั้งนี้ ให้ระบุค่าจำกัดความของหน่วยงานหรือผู้ที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงที่สำคัญด้วย

(8.2) วิธีหรือเครื่องมือในการจ่ายค่าตอบแทนเพื่อให้อ่อนความเสี่ยง และผลการดำเนินงานในระยะยาว

(9) ข้อมูลการถูกเปรียบเทียบปรับโดยธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงาน คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ และสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริม การประกอบธุรกิจประกันภัย โดยให้เปิดเผยทั้งยอดรวมและแยกตามมาตราที่ถูกเปรียบเทียบปรับ อย่างมีนัยสำคัญภายใต้กฎหมายที่ใช้ในการกำกับดูแล ทั้งนี้ ในการเปิดเผยข้อมูลค่าปรับที่มีสาเหตุมา จากการให้บริการที่ไม่เป็นธรรม ให้สถาบันการเงินถือปฏิบัติตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่า ด้วยหลักเกณฑ์การบริหารจัดการด้านการให้บริการแก่ลูกค้าอย่างเป็นธรรม

4.7 กลไกการกำกับดูแลกิจการของกลุ่มธุรกิจทางการเงิน

เพื่อให้กลุ่มธุรกิจทางการเงินมีกลไกการกำกับดูแลกิจการที่ดี ให้บริษัทแม่ของ กลุ่มธุรกิจทางการเงินควบคุมและดูแลให้กลุ่มธุรกิจทางการเงินมีกรอบการกำกับดูแลความเสี่ยงที่ดี มีการควบคุมภายในที่มีประสิทธิผล มีนโยบายการกำหนดค่าตอบแทนที่เหมาะสม ตลอดจนมีโครงสร้าง ค่าตอบแทนที่คำนึงถึงความเสี่ยงในปัจจุบันและที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต รวมทั้ง กำหนดให้บริษัทใน กลุ่มธุรกิจทางการเงินที่มีนัยสำคัญมีระบบการบริหารความเสี่ยง การกำกับการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ และกระบวนการตรวจสอบภายในของตนเอง ทั้งนี้ ให้บริษัทแม่ของกลุ่มธุรกิจทางการเงินนำ หลักเกณฑ์ตามข้อ 4.3 – 4.6 มาใช้บังคับเพื่อกำกับดูแลบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินโดยอนุโลม

5. บทเฉพาะกาล

5.1 กรณีหัวหน้าหน่วยงานที่ทำหน้าที่ควบคุมที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในวันที่ประกาศฉบับ นี้มีผลใช้บังคับ ซึ่งไม่เคยได้รับความเห็นชอบจากธนาคารแห่งประเทศไทยตามข้อ 4.5.4 ของ ประกาศฉบับนี้ ให้สถาบันการเงินหรือบริษัทแม่ของกลุ่มธุรกิจทางการเงินขอความเห็นชอบบุคคล ดังกล่าวจากธนาคารแห่งประเทศไทยภายใน 120 วัน นับแต่วันที่ประกาศนี้มีผลใช้บังคับ

5.2 การกำหนดให้เปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมตามข้อ 4.6 นั้น ให้เปิดเผยข้อมูลครั้งแรก สำหรับข้อมูลของงวดปี 2566 โดยให้เปิดเผยข้อมูลครั้งแรกภายในวันที่ 30 เมษายน 2567

6. วันเริ่มต้นบังคับใช้

ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

7. กำหนดการรับฟังความคิดเห็น

ธนาคารแห่งประเทศไทยเปิดฟังรับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อร่างหลักเกณฑ์กลไกการกำกับดูแลกิจการของสถาบันการเงิน และกลุ่มธุรกิจทางการเงิน ตั้งแต่วันที่ 24 มิถุนายน 2565 จนถึงวันที่ 22 กรกฎาคม 2565

ทั้งนี้ หากท่านมีความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โปรดส่งแบบแสดงความคิดเห็นกลับมายังงานธรรมาภิบาล 1 และงานธรรมาภิบาล 2 ผ่านทาง Email: CG1-RPD2@bot.or.th และ CG2-RPD2@bot.or.th

ผู้ประสานงาน:

งานธรรมาภิบาล 1

ฝ่ายนโยบายและกำกับสถาบันการเงิน 2

สายนโยบายสถาบันการเงิน

โทรศัพท์ 0 2283 6875, 0 2356 7703, 0 2283 6342